

MEDIE- OCH INFORMATIONSKUNNIGHETSPLAN FÖR SKOLBIBLIOTEKEN EKERÖ

2018.01.10

**Skolbiblioteken
Ekerö**

MEDIE- OCH INFORMATIONSKUNNIGHETSPLAN FÖR SKOLBIBLIOTEKEN EKERÖ

Skolbiblioteken Ekerös verksamhet vilar på två ben: Läsförmedling och Medie- och informationskunnighet (MIK). Syftet med MIK-planen är att alla elever på Ekerös kommunala skolor ska få en jämlik skolbiblioteksverksamhet. MIK-planen ska tillsammans med läsförmedlingsplanen finnas som ett stöd för skolbibliotekens planering av verksamhet och kompletteras med en lokal verksamhetsplan för hur den enskilda skolan når mål gällande MIK och läsförmedling.

MIK-planen ska ses över årligen och en lokal verksamhetsplan ska presenteras för bibliotekschef inför varje nytt läsår.

Mål kring elevernas informationssökning och källkritiska förmåga är närvarande i LGR11s samtliga ämnen. Vid revideringen år 2017 kom mål kring elevernas digitala kompetens till. Alla skolbibliotek på Ekerö är MIK-bibliotek, vi utgår från UNESCO:s begrepp Medie- och informationskunnighet och Statens medieråds digitala material MIK för mig i utformandet av MIK-verksamheten.

I LGR11 står följande

Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens¹

Det står vidare följande angående digital kompetens

Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens och ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.²

I Uppdragsbeskrivningen för skolbibliotekarier i Ekerö kommun finns följande mål uppställda:

Skolbiblioteket ska vara en självklar plats för elevernas möte med litteratur och information. Skolbibliotekarien ska vara en självklar resurs för elevernas lustfyllda läsning och medie- och informationskunnighet.

Skolbiblioteket verkar för att främja demokratiska värderingar och likvärdighet i skolan.

Skolbibliotekens lokaler, bestånd och bibliotekarie ska vara tillgängligt för alla skolans elever och personal oberoende av kön, identitet, fysiska förutsättningar, språk. Skolbiblioteket är i ständig förändring med hänsyn till sina användare.³

För att nå dessa mål och för att kunna hjälpa eleverna bli medie- och informationskunniga individer med god källkritisk förmåga behöver skolans elever tillgång till ett bibliotek med väl sorterat faktabestånd såväl som en bibliotekarie som

¹ Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Reviderad 2017), 2017:19

² Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Reviderad 2017), 2017:9

³ Uppdragsbeskrivning för skolbibliotekarier i Ekerö kommun, 2017:2

på lämpligt sätt kan stödja dem i deras informationssökning, källkritiska tankesätt och digitala närvaro. Skolbibliotekens bestånd bör inte vara statiskt utan utvecklas i takt med samhällets utveckling och elevernas behov.

MIK-verksamheten på skolbiblioteken syftar till att stärka och utveckla elevernas källkritiska förmåga, guida dem i deras informationssökning och ge dem möjligheten att se sig själva som medskapare i de digitala miljöer där de vistas.

Att få tillgång till och kunna ta till sig information från medier är vidare en demokratifråga. Skolbiblioteken på Ekerö ska verka för att alla skolans elever ska få tillgång till information på en nivå som passar dem och möjlighet att tolka och granska informationen på ett sätt som passar dem själva.

Verksamheten på de olika skolbiblioteken kan se olika ut beroende på skolans enskilda behov såväl som skolbibliotekariens och pedagogers arbetssätt. Gemensamt för alla skolbibliotek är att de utgår från UNESCO:s begrepp Medie- och informationskunnighet och Statens medieråds digitala material MIK för mig i utformandet av MIK-verksamheten.

MIK-MÅL

Dessa mål är utformade utifrån de mål som presenteras i LGR11. Målen är i grund och botten de samma i varje årskurs med en fördjupning av förståelse och kunskap år för år. Eleverna ska kunna följa en tydlig röd tråd gällande MIK-arbetet där varje år ger större utmaningar och högre krav på analys.

Grundläggande begrepp som är närvarande genom alla år är: webbläsare, sökmotor, källa, MIK (medie- och informationskunnighet), sociala medier, avsändare/mottagare, bokens nycklar, bibliotekets nycklar, webbsidans nycklar.

ÅR 1-3

- Förståelse för vad ett bibliotek är
- Bibliotekets nycklar: Förståelse för hur biblioteksrummet är uppbyggt
 - Fack- och skönlitteratur
 - Skönlitterära böckers olika nivå och signum
 - Alfabetisk ordning för att hitta
- Bokens nycklar: Förståelse för att böckers innehåll är organiserat
 - Rubriker
 - Bilder och bildtext
- Webbsidans nycklar: Förståelse för att en webbsida har en struktur
 - Meny
 - Sökfält på en sökmotor
- Inledande källkritisk medvetenhet med fokus på avsändarens betydelse och medvetenhet om hur lätt det är att förändra digitalt innehåll

ÅR 4-6

- Självständigt kunna orientera sig i biblioteket med hjälp av bibliotekets nycklar
 - Läsa av och tolka skyltning, signumlistor och knubbar
 - Förståelse för fackböckers uppställning efter ämne och ämnets samband med signum
 - Skönlitterära böckers olika nivå, signum och genre
- Självständigt kunna söka innehåll med hjälp av bokens nycklar
 - Rubriker
 - Bilder och bildtext
 - Innehållsförteckning och register
 - Kunna slå upp efter alfabetisk ordning i uppslagsverk och ordböcker
- Självständigt kunna orientera sig på en enkel webbsida med hjälp av webbsidans nycklar
 - Meny
 - Sökfält på sökmotor och webbläsare
- Grundläggande källkritisk medvetenhet med fokus på jämförelse av olika källor och källornas tillförlitlighet
 - Källkritikens 3 V : Vem? Vad? Varför?

- Vara medveten om att all digital närvaro sker inom filterbubblor – att inga sökningar, besök på webbsidor eller sociala medier är kontextlösa
- Vara medveten om att förvrängda budskap existerar i digitala miljöer, till exempel falska nyheter.
- Netikett – förståelse för att de är medskapare i webbens miljö, i synnerhet på sociala medier.

ÅR 7-9

- Kunna formulera ändamålsenliga sökfrågor och välja sökord utifrån förvalda frågeställningar.
- Självständigt kunna orientera sig i facklitteratur, tidskrifter, tidningar, videos, ordböcker och uppslagsverk i biblioteket såväl som på webben.
- Kunna göra medvetna tolkningar, jämförelser och analyser av inhämtad information oavsett vilket media det kommer från och kunna göra ett medvetet och väl avvägt urval av information i ett stort flöde av källor.
- Kunna göra välgrundade källkritiska granskningar utifrån källkritikens 3 V: Vem? Vad? Varför? Och fylligt kunna svara för det urval som görs.
- Ha en grundläggande förståelse för vad upphovsrätt innebär, varför källor måste anges och på ett korrekt sätt skapa källhänvisningar och källförteckningar över fysiska såväl som digitala källor.
- Förstå att all digital närvaro sker inom filterbubblor – att inga sökningar, besök på webbsidor eller sociala medier är kontextlösa.
- Förståelse för hur lätt det är att förvränga budskap i digitala miljöer, till exempel falska nyheter och virala videos, och kunna tillämpa ett källkritiskt tankesätt på budskapen.
- Netikett – ha förståelse för att de är medskapare i webbens miljö, i synnerhet på sociala medier, och kunna ta ansvar för sin egen roll.

LOKAL MIK-PLAN

Den lokala MIK-planen skrivs ihop med den lokala läsförbättringsplanen vid läsårets start. Planerna presenteras i samma dokument – Verksamhetsplanen.

- Beskriv skolan (antal elever, vilka årskurser, vilka språk som talas osv)
- Beskriv skolbiblioteket och dess dagliga verksamhet
- Skolans mål kring MIK – Utgå från målen beskrivna under kapitel MIK-mål och anpassa till respektive skola. Var gärna detaljerad.
- Hur ska skolan nå målen?
 - Verksamhet riktad till alla elever
 - Verksamhet riktad till särskilda grupper. Till exempel enskilda klasser, språkgrupper osv.
- Beskriv eventuella samarbeten med pedagoger, andra skolbibliotek, folkbiblioteket osv.